

Taikusydän-uutiskirje 2/2016

Taikusydän on monialaisen ja poikkiallisen koordinaation, kehittämisen ja viestinnän solmukohta. Kehitämme ja levitämme verkostomme kanssa ratkaisuja, joilla taiteen, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten yhteistyö saadaan pysyväksi osaksi hyvinvointia edistäviä palveluita. Keräämme, koostamme ja viestimme tutkimus- ja hanketiedosta, hyvistä käytännöistä, koulutuksista sekä toiminta- ja rahoitusmalleista.

Taikusydän sykkii Turun ammattikorkeakoulussa. Yhteistyössä ovat mukana mm. Taiteen edistämiskeskus, Turun, Kuopion ja Tampereen kaupungit, Turun yliopisto, Kulttuurikeskus PiiPoo, Terveyttä kulttuurista ry ja Itä-Suomen Hyvinvointivoimala.

Lisätietoja: Anna-Mari Rosenlöf, projektipäällikkö, anna-mari.rosenlof@turkuamk.fi, p. 050 5985257

Seuraa Taikusydäntä sosiaalisessa mediassa

Taikusydämen Facebook-sivu on avattu! Käy tykkäämässä: <https://www.facebook.com/taikusydan>, niin pysyt kartalla taiteen ja hyvinvoinnin uusimmista kuulumisista. Twitteristä löydät meidät @Taikusydan #taidetoimii. <https://twitter.com/taikusydan>

***

Tervetuloa mukaan Taikusydän-tutkijaverkoston!

Taikusydän -tutkijaverkosto kokoaa yhteen taiteen, kulttuurin ja hyvinvoinnin teemoista kiinnostuneita tutkijoita ja tutkimusta sekä toimii foorumina yhteistyölle. Valtakunnallisen tutkijaverkoston tavoitteena on kartoittaa ja seurata alan tutkimusta, edistää tutkimuksen näkyväksi tekemistä, tukea monitieteistä tutkijakeskustelua ja tutkimusyhteistyötä sekä tutkimuksen ja käytännön välistä vuorovaikutusta. Verkosto järjestää mm. tutkijatapaamisia, työpajoja ja seminaareja. Tutkijaverkosta koordinoidaan Turun yliopiston Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikössä.

Liity mukaan tutkijaverkoston lähettämällä lyhyt kuvaus itsestäsi ja tutkimusprojektistasi/-intresseistäsi osoitteeseen liisa.laitinen@utu.fi. Tutkijaverkoston sähköpostilistalle liittymällä saat tiedon tutkijaverkoston tapaamisista sekä ajankohtaisista tapahtumista, kuten seminaareista, konferensseista ja uusista julkaisuista. Seuraa myös Taikusydämen facebook-sivua.

Liity listalle: <https://lists.utu.fi/mailman/listinfo/taikusydan-tutkijat>

Lisätietoja verkoston toiminnasta: liisa.laitinen@utu.fi, p. 050 468 7263

<http://www.utu.fi/fi/yksikot/hum/yksikot/hktl/tutkimus/ktt/Sivut/Taikusyd%C3%A4n.aspx>

Taikusydämen alueverkostotyö starttasi Kuopiossa 21.4.2016

Taikusydämen ensimmäisessä alueverkostotapaamisessa Kuopiossa määriteltiin Itä-Suomen alueverkoston toiminta-alueeksi Pohjois-Savon maakunta. Kuopion seudulla on voimakas tahtotila tehdä töitä taiteen ja hyvinvoinnin yhteyksien eteen. Sektorirajojen ylittäminen on jo monin paikoin onnistunut. Tämän ovat mahdollistaneet Kuopion kaupungin organisaatorakenne sekä kaupungin pitkät perinteet hyvinvoinnin edistämisessä kulttuurin ja taiteen keinoin. Alueella toimii useita aktiivisia verkostomaisia toimijoita kuten Itä-Suomen Hyvinvointivoimala, lastenkulttuurikeskus Lastu ja Itäinen tanssin aluekeskus.

Lue lisää alueverkostotapaamisesta: <https://www.innokyla.fi/documents/1195362/f5f43f1f-a6e0-4fe8-8dfc-83e303849f66>

Itä-Suomen yhteyshenkilö: Eeva Mäkinen, projektijohtaja, Itä-Suomen Hyvinvointivoimala, eeva.makinen@kuopionkonservatorio.fi, p. 045 1360 202

Ilmianna hankkeesi Taikusydämelle!

Taikusydän kartoittaa taiteen, kulttuurin ja hyvinvoinnin yhteyksien parissa toimivia hankkeita. Hankkeista kerätään alueelliset tietopankit kaikkien saataville Taikusydämen viestintäympäristöihin. Ilmoita oma hankkeesi mukaan 30.6. mennessä täyttämällä Innokylästä löytyvä lyhyt kyselylomake. Lomake löytyy: <https://www.innokyla.fi/web/verkosto1195361/ilmianna-hankkeesi-> kohdasta Liitteet.

***

Taiteilija - hae Taiteilijaresidenssi ohjelmaan Jyväskylään – haku päättyy 27.5.2016

Jyväskylän kaupungin vanhuspalvelut ja Taiteen edistämiskeskuksen läänintaitelija Pauliina Lapio ovat rakentaneet yhteistyössä taiteilijaresidenssi ohjelmaa Jyväskylän kaupungin ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon yksiköihin viime vuodesta alkaen. Nyt residenssi ohjelmaan haetaan syyskaudelle 2016 taiteen ammattilaisia, jotka haluavat tehdä taidetta ja työskennellä hoivayhteisössä residenssitaiteilijana. Tehtävään valitaan joko kaksi taiteilijaa kymmeneksi viikoksi (2,5 kk) tai neljä taiteilijaa kukin viideksi viikoksi.

Lue lisää: <http://www.taike.fi/fi/uutinen/-/news/959187>

Takuulla-perhekuva. Kuva: Marko Soramäki.

Itä-Suomen Hyvinvointivoimala- ja Takuulla yhdessä -hankkeet esillä seminaarissa Kuopissa 22.4.2016

Kuopion musiikkitalolla järjestetyssä seminaarissa esiteltiin muun muassa Kuopion yliopistollisen keskussairaalan lasten ja nuorten klinikoiden sekä psykiatristen osastojen musiikki- ja bändipajoja sekä Kuopion psykiatrian keskuksen musiikki- ja tanssipajoja. Lisäksi kuultiin Savon ammatti- ja aikuisopiston bändi- ja poplaulupajojen toiminnasta ja merkityksistä osallistujille ja toteuttajille. Takuulla-menetelmän ydintä, moniammatillista työparitoimintaa havainnollistivat useat työparit kuten musiikkipedagogi ja lastentarhanopettaja, musiikkipedagogi ja sairaanhoitaja, tanssinopettaja ja psykologi sekä musiikkipedagogi ja erityisopettaja. Työparimenetelmä mahdollistaa toiminnan yhteisen kehittämisen ja osaamisen molemminpuolisen juurtumisen. Työparimenetelmän kautta musiikki- ja tanssitoiminnan vaikutukset integroituvat esimerkiksi psykiatrian osaston muuhun työhön.

Lue lisää:

<http://www.amusa.fi/fin/foorumi/?nid=3380>

<https://www.kuopio.fi/web/ajankohtaista/-/ita-suomen-hyvinvointivoimala-kohti-pysyvaa-toimintaa?inheritRedirect=true#.Vy2WGr6yHwA.facebook>

Kuva: Miia Pirinen.

Taide ulkoilee! – kampanja vauhdissa

Mitä syntyy, kun klovnit ja kaupunginvaltuutettu kohtaavat hoivapalvelukeskuksessa Kuopiossa? Entä kun Kulttuuriluotsit ulkoiluttavat taideteosta Jyväskylän kävelykadulla? Tai Tanssikummi saapuu päiväkotiin Turussa? Taikusydämen ja Taiteen edistämiskeskuksen yhteisessä Taide ulkoilee -kampanjassa viedään taidetta ihmisten ilmoille ja pyritään luomaan taiteen ympärille kiinnostavia kohtaamisia ja keskusteluja. Kampanjalla lisätään taiteen saatavuutta ja saavutettavuutta ja tietoisuutta taiteen hyvinvointivaikutuksista. Taiteen ulkoilutuksia järjestetään maaliskuu–kesäkuussa ympäri Suomea Taikusydämen ja Taiteen toimijoiden järjestäminä. Käy tutustumassa toteutuneisiin ulkoilutuksiin www.taideulkoilee.fi -blogissa.

***

Seminaari prosenttiperiaatteen laajentamisesta 8.9.2016 Helsingissä

Taikusydan, Taiteen edistämiskeskus, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö järjestävät yhteistyössä prosenttiperiaatteen laajentamista käsittelevän kehittämisseminaarin Helsingissä torstaina 8.9.2016, osoitteessa Meritullinkatu 1, Jukola-sali. Prosenttiperiaatteen laajentaminen kuuluu Sipilän hallituksen Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeisiin. Kärkihankkeessa luodaan nykyisen rakennushankkeisiin kytkeytyvän prosenttiperiaatteen rinnalle uusi toimintatapa, jolla voidaan sujuvoittaa taide- ja kulttuurisäilytysten hyvinvointipalveluiden hankintaa sosiaali- ja terveyssektorille. Sen piirissä olisivat visuaalisten taiteiden lisäksi myös muut taiteenalat ja kulttuuri laajemmin. Pitkän tähtäimen tavoitteena on saada taide- ja kulttuurilähtöiset hyvinvointipalvelut vakiinnutetuiksi osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ja hyvinvoinnin seurantaa. Merkitse päivä kalenteriisi! Lisätietoa seuraavassa uutiskirjeessämme.

Lisätietoa kärkihankkeesta:

<http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen/karkihanke4#toimenpide2>

<http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2016/02/prosenttiperiaate.html>

Teijo-hanke/Pirkanmaa. Kuva: Karo-Liina Kähkölä

Yhteisötaiteilijoiden residenssileirin avoin demo- ja keskustelupäivä Voipaalan taidekeskuksessa Valkeakoskella perjantaina 12.8.2016

Tule katsomaan ja kokemaan monitaiteisen residenssileirin tuotoksena syntynyt, kulttuuri, sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisille avoin pop-up taidetapahtuma sekä keskustelemaan yhteisötaiteesta. Leirin ohjaajina toimivat tanssitaiteen tohtori Kirsi Heimonen, teatteritaiteen lehtori Riku Saastamoinen, kuvataiteilija Jani Ikonen ja sirkustirehtööri Taina Kopra. Leirille osallistuu 22 yhteisötaiteen ammattilaista eri puolilta Suomea. Päivän tarkempi ohjelma ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan Kulttuurikeskus PiiPoon nettisivuilla kesäkuun alussa. Merkitse päivä kalenteriisi! Tapahtuman vastuullisena järjestäjän toimii Kulttuurikeskus PiiPoo ja se toteutetaan Taiteen edistämiskeskuksen tuella.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Pilvi Kuitu, pilvi.kuitu@kulttuuripiipoo.fi, p. 0400 433722

***

Taidesparraamon Taiteesta hyvinvointia -päivä 3.6.2016 klo 9-17 Tampereella

Kevään aikana yhdeksän (työ)hyvinvointisektorille ja sote-alalle suuntautuvaa taiteilijaa on paketoitunut osaamistaan, kirkastanut palveluaan, testannut palveluideoita asiakkailleen ja rakentanut hyvinvointia lisääviä tuotteita Taidesparraamon tuella. Taiteesta hyvinvointia -päivässä pääset tutustumaan syntyneisiin tuotteisiin oman kokemuksen myötä. Päivä on tarkoitettu sinulle, joka vastaat työpaikkasi työhyvinvoinnista, kehittämisestä tai tilaat hyvinvointipalveluita yksikkösi asiakkaille.

Päivä rakentuu työpajoista, puheenvuoroista ja kohtaamisista. Päivään voi ostaa sekä puolen päivän että koko päivän lippuja. Tapahtumapaikkana on Kumppanuustalo Artteli, Salhojankatu 42, Tampere.

Tutustu päivän ohjelmaan ja ilmoittaudu mukaan: <http://taidesparraamo.fi/taiteesta-hyvinvointia/index.html>

Kuva: Pilvi Kuitu / Kulttuurikeskus PiiPoo.

Seinäjoella kehitetään kulttuurisen vanhustyön toimintamallia

Toimintamallissa ikäihmisten palveluyksiköihin valitut kulttuurivastaavat toimivat palveluyksiköissään taide- ja kulttuuritoiminnan kehittäjinä, tekijöinä, tuottajina ja yhteyshenkilöinä. Käynnistyvää toimintaa on valmisteltu alkuvuonna 2016 toteutetuilla henkilökunnan kulttuurivalmennuksilla. Valmennusten toteuttajana on toiminut Kulttuurikeskus PiiPoo ja ne on rahoitettu kulttuuriseen vanhustyöhön saadulla valtionperintörahalla. Seinäjoki on lähtenyt myös mukaan kulttuurisen vanhustyön valtakunnalliseen verkostoyhteistyöhön, jossa on mukana 13 kuntaa, mm. Helsinki, Tampere ja Turku.

Lue lisää: <http://epliitto.fi/ajankohtaista/kulttuurivastaavat-kulttuurisen-vanhustyon-avainhenkiloina-seinajoella>

***

Hyvinvointia kuntiin ilman rajoja - uudet pilotit käynnistyvät Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla

Kahdeksassa uudessa kuntapilotissa luodaan maakuntien alueelle terveyttä ja hyvinvointia tukevia taide- ja kulttuuripalveluja. Lisäksi kulttuuri- ja liikuntakaveritoimintaa viedään eteenpäin hankkeen koko toimialueella. Pilottikuntina ovat mm. Kauhajoki, Ähtäri, Seinäjoki, Laihia, Närpiö, Pietarsaari ja Vaasa. Lisäksi kevään ja kesän 2016 aikana järjestetään eri kunnissa kiertäviä osallistavan taiteen työpajoja ja esityksiä. Tarkoitus on tarjota kiinnostavaa ohjelmaa mm. palvelutaloihin sekä kylissä kokoontuville ikäihmisten ryhmille.

Lue lisää: http://epliitto.fi/images/Uudet_kuntapilotit_kaynnistyivat.pdf

”Miten tällä eläis”- Kannattavat ansaintalogiikat kulttuurisessa vanhustyössä -raportti valmistunut

Helsingin Seniorisäätiön ja Myrskynsilmä ry:n yhteistyöhankkeessa luotiin mallia säätiömuotoisen vanhustyön yksikön ja taiteilijoiden pitkäkestoisesta yhteistyöstä, yhteistyön taloudellisista reunaehdoista ja edellytyksistä, sekä asiakasosallisuuden toteutumisesta hankintaprosessissa. Hankeraporttiin on kirjattu useita kiinnostavia toiminta- ja rahoitusmalleja, miten taide tulee osaksi vanhustyön yksiköiden arkipäivää.

Lue lisää: <http://www.myrskyrhythma.fi/projektithankkeet.html>

***

Uusi palkkasuositus tanssin ja sirkuksen ammattilaisille

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry (STST) on koonnut tanssin ja sirkuksen ammattilaisille ohjeistuksen ja palkkasuosituksen töihin, joita työehtosopimus ei ohjaa - esimerkiksi yhteisötanssin, sosiaalisen sirkuksen ja yleisötyön pariin. Ohjeistuksesta löytyvät suositukset niin tunti- ja kuukausipalkkaiseen työhön kuin kertaluontoisille keikoillekin.

Lue lisää: <http://www.teme.fi/files/2756/TSEY-low.pdf>

***

Kulttuuri hyvinvointikertomuksissa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on koonnut sivuston kulttuurin roolista kunnan hyvinvointikertomuksissa. Kulttuurin rooli hyvinvointikertomuksissa on useimmissa kaupungeissa vielä suhteellisen pieni. Kuntaliiton selvityksen mukaan kulttuuritoiminnan huomioiminen on vaihtelevaa ja etsii osin vielä muotoaan. Vaikka taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksista on olemassa jo runsaasti tutkimusta, ei kulttuuritoiminnan ja hyvinvoinnin yhteydestä ole saatavilla samanlaisia valmiita tunnuslukuja tai indikaattoreita kuin esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden kohdalla. THL:n sivuston tarkoitus on antaa tietoa kulttuurin huomioimisesta kuntien hyvinvointikertomuksissa. Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen työväline. Se toimii strategiatyön sekä vuotuisen kuntasuunnittelun ja seurannan välineenä. Kertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua.

Lue lisää: <https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/johtaminen/tyokaluja/hyvinvointikertomus/ketka-tekevät-hyvinvointikertomuksen-/kulttuuri-hyvinvointikertomuksessa>

Arts for health and wellbeing: an evaluation framework, Public Health England

This document provides effective ways to document and evaluate arts projects and programmes that seek to improve health and wellbeing. The arts, including music, dance, theatre, visual arts and writing, are increasingly recognised as having the potential to support health and wellbeing. However, in order for arts to be included in commissioning of health and social care services, there needs to be robust evidence of their effectiveness, impacts and costs. This document suggests a standard framework for reporting of project activities that will strengthen understanding of what works in specific contexts and enable realistic assessment and appropriate comparisons to be made between programmes.

Read more: <https://www.gov.uk/government/publications/arts-for-health-and-wellbeing-an-evaluation-framework>

***

Uutiskirjettä julkaisevat ja postituslistaa ylläpitävät Taikusydän ja Terveyttä kulttuurista ry. Jos et halua jatkossa saada sähköpostia Taikusydämen kautta tai haluat liittyä postituslistalle, lähetä viesti, jossa ilmoitat sähköpostiosoitteesi ja nimesi: anna-mari.rosenlof@turkuamk.fi.